

2026. februári mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

75 éve alakult a Vezetékes Rádióüzemi Vállalat

A Rákosi korszak jellemző hírközlő eszköze – szovjet minta alapján – a magyar vezetékes rádió, hangos híradó volt. Azt lehetett rajta hallgatni, amit „fentről” engedtek, ez a Kossuth rádió hivatalos műsora volt, amit egy helység központjában elhelyezett vezetékes nélküli rádió fogtak és egy nagyobb teljesítményű erősítővel 100 voltos vonalra kiadtak. E vonalra voltak felkötve a lakásokban elhelyezett a fali dobozok. E dobozban lévő illesztő-transzformátor primer-tekerce állandóan a jelzett vonalra csatlakozott, a vezetékes rádió hangerősségét a szekunder tekercs megcsapolásaival változtatták. E kapcsoló volt a be-, és kikapcsoló. A magyar vezetékes rádióhálózat kialakítására, üzemeltetésére 1951. február elsején a Magyar Postaán belül alakult meg a Vezetékes Rádióüzemi Vállalat (VRV), később Rádióvétel-technikai és Elektroakusztikai Üzem (RAVEL) lett, mely egészen a 70-es évekig üzemeltette a rendszert. A rádióműsor az előfizetőkhez havi előfizetési díj ellenében jutott el, mely a rádió 1951-es 10 Ft-os előfizetői díj 60 %-át tette ki, tehát 6 Ft volt egy hónapra. Az előfizetők száma fénykorában az 1950-es évek közepén elérte a 300 ezret. Érdekes kitétel a Vezetékes rádió üzletszabályzatából, az akkori Magyar Posta nem felelt semmilyen üzemzavarért, a nem kifogástalan vételért, a műsor korlátozásáért és a szüneteltetéséért sem. Viszont büntettnek minősült a vezetékes rádió berendezés hangszórójának ellopása, megrongálása, a hangszóró és tartozékainak felületes, hanyag, gondatlan kezelése, és ha abban károkozás állt elő. Hangszóróra, amely a Magyar Posta tulajdonát képezte, fejvesztés terhe mellett igencsak vigyázni kellett. Ezért is kerül elő még manapság is sokszor meglepően jó állapotú fali hangszóró a bolhapiacokon sértetlen vászonburkolattal, esetleg a belső részek vannak csak hibás állapotban. Ma már történelem, az internet korában szinte elképzelhetetlen, de akkoriban sok faluban, gyárakban, üzemekben, kultúrházakban hangos híradó is működött, melyek végállomása szintén ugyanolyan vagy hasonló fali hangszórók voltak, mint a vezetékes rádiónál. A vezetékes rádiózás nem volt előzmény nélküli Budapesten: a vezetékes nélküli rádióadások beindulása előtt Puskás Tivadar (1844-1893) mérnök találmánya alapján a telefonvonalak felhasználásával 1893. február 15-től működött a Telefonhírmondó, melynek célja a lehető leggyorsabb hírszolgáltatás volt. A hír-sorozatokat, melyeket egy külön célra szervezett szerkesztőség szolgáltatott, telegramm stílusban olvasták fel és egy órán át folyton ismételték. Politikai, helyi, közérdekű és tőzsdei híreken kívül időközönként a pontos közép-európai időt is bemondták a készülékekbe. 1930-ban még 8.868 előfizetője volt a telefonhírmondónak, azonban számuk a rádiókészülékek elterjedésével csökkenni kezdett. 1943-ban leszerelték a magán vevőkészülékeket, ezután csak közületek és kórházak tartottak fenn vonalakat, de az óráüzem megmaradt.

125 éve született Ugrai Károly mérnök

Budapesten, 1901. február 2-án született Ugrai (Unger) Károly (1901-1988) gépészmérnök, bűvár, szakíró. Műegyetemi tanulmányai alatt mérnökhallgatóként vonult be a Folyamórséghez. 1923-tól műhelyfőnök, majd 1924-ben végzett a műegyetem gépészmérnöki karán. Folyamórségnél került kapcsolatba a bűvár csoporttal, bűvár-tanfolyamokat szervezett, kiváló tiszthelyettesi kiképzőgárdát nevelt. Az 1930-as évektől Hardy Kálmán altábornagy, folyamőr-főkapitány mellett műszaki tanácsadó lett. 1941-től, mint műszaki tanácsadó kiemelkedő szerepet kapott a felrobbantott híd- és hajóroncsok kiemelésében, valamint a hajóutak megtisztításában. 1945-ben átkerült a Közlekedési és Postaügyi Minisztériumba, ahol megszervezte és megindította a hajó- és hídroncsemelési munkálatokat. 1950-től a Közúti Hídfenntartó Vállalat igazgatója, majd a vállalatnak a Hídepítő Vállalattal történt egyesítése után az ún. különleges osztály főépítés-vezetője. Találmánya a háromtömlős hidrogén vágópisztoly,

valamint az általa szerkesztett kizsilipelési táblázatok.

InfoShow kiállítás, konferencia és kontaktórák továbbképzés

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége „Biztonságos szerelés, okos megoldásokkal” mottóval Budapesten, a Lurdy Házban február 4-én rendez kiállítást és konferenciát, a BPMK pedig továbbképzést az Elektrotechnikai, valamint a Hírközlési és Informatikai Tagozat tagjainak. Infó: <https://bpmkkepzések.hu/> és <https://infoshow.mee.hu/jelentkezés>

60 éves a Magyar Urbanisztikai Társaság

A Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) 1966. február 4.-én tartotta alakuló közgyűlését az Építésügyi Minisztérium Kollégiumi termében, ahol Trautmann Rezső miniszter az előadásában hangsúlyozta, hogy a MUT feladata a települések építésével foglalkozó szakemberek összefogása, köztük a folyamatos kapcsolat és együttműködés megteremtése, valamint a helyi tanácsokkal és a lakosság legszélesebb körével való kapcsolat biztosítása. A jelenlévők megvitatták az alapszabály-tervet, majd egyhangúan megalakították a Társaságot. Alapítók a következő három fő feladatkört jelölték ki, és rögzítették az alapszabályban:

1. „A Társaságnak urbanisztikai vonatkozásban minden fontos és szükséges esetben kezdeményező lépéseket kell tennie és elősegíteni a magasabb szintű állami és tanácsi vezetés munkáját, felhívva a figyelmet a fejlődést segítő tendenciákra, a mutatkozó rendellenességekre, a fejlődési hiányosságokra.”
2. „A Társaság belső tevékenysége keretében a városi jelenségekkel foglalkozó különböző szakmájú szakemberek részvételével kell törekedni az egységes urbanisztikai szemlélet kialakítására, a településekkel kapcsolatos jelenségek dialektikus elemzésére, a település egy-egy jelenségcsoportjával foglalkozó különböző ismeretágak problémáinak komplex szemléletű feltárása és megvitatása révén.”
3. „A Társaság együttműködik mindazon szervekkel, amelyek a települések alakítása, az urbanisztikával kapcsolatos tájékoztatás, nevelés, ill. társadalmi tevékenység terén működnek, annak érdekében, hogy közös szemlélet alakuljon ki köztük és tevékenységüket a legfontosabb és legidősebb urbanisztikai problémák megoldásának elősegítésére együttesen fejtsék ki.”

A MUT első elnökévé Sarlós Istvánt, a Fővárosi Tanács elnökét választotta.

160 éve kezdődött a Magyar Technikai Egylet megszervezése

A XIX. század második felében hazánkban is megindultak a víz és vasútépítési munkák. Egyre többen felismerték, hogy a hazai érdekeknek megfelelő megvalósítás csak magyar mérnökök irányítása által lehetséges. Hollán Ernő hadmérnök a következő nézetet képviselte: „Ha idegenek végzik a munkát, a hazai ipar is idegen lesz, és ennek elhatalmasodása oly függésbe ejthet bennünket, amely veszedelmesebbé válhat nemzeti önállóságunkra, mint voltak Bach és Schmerling beolvasztási kísérletei.” E gondolat jegyében már a kiegyezést megelőző években egyre sűrűbben jöttek össze lelkes mérnökök Hollán pesti Hatvani utcai lakásán bizalmas, a magyar műszaki szakemberek érdekeit képviselő egyesület megvalósítását előkészítő megbeszélésekre. A pesti mérnökök 1860. február 15-én rendezett táncvigalmán már beszéltek az egylet alapításáról és egy műszaki tárgyú folyóirat megindításának szükségességéről. Szilárdy Lajos kecskeméti városi mérnök 1861-ben és 1862-ben a Pesti Hírnök és a Magyar Sajtó hasábjain sürgette egy mérnök-egylet megalakítását és egy műszaki közlöny megindítását is. Micskey Imre 1862-ben és 1864-ben „Technikai művelődésünk” című cikkében mindkettőt aktuálisnak tartotta, jelezve, hogy – „ezek az intézményeink

legjobbaink gondját éppúgy megérdemlik, mint nemzeti létünk és jobb jövőnk föltételei közé tartozó többi ügyek is.”

Lassan kialakult az a csoport, mely érdemi lépéseket tett a mérnök-egyesület megalakítására. Ennek élén Hollán Ernő, ekkor már közismert és köztiszteletben álló személy állt. Hívására, a Magyar Tudományos Akadémián 1866. február 4-én egy hatóságilag is engedélyezett „tanácskozmányt” tartottak, melyen „*a technikai ügy anyagi és szellemi érdekeit előmozdító Magyar Technikai Egyesület alakítása iránt értekeztek.*” E történelmileg jelentős első hivatalos tanácskozáson a magyar műszaki és tudományos élet 25 reprezentánsa vett részt és itt elkészítették az alapszabálytervet. Ezt követően a Magyar Technikai Egyesület megalakításának engedélyezése tárgyában Hollán Ernő, Ybl Miklós, Herrich Károly, Sztoczek József és Reitter Ferenc kérelmet és egy alapszabály-tervezetet nyújtott be a Magyar Királyi Helytartótanácshoz, amit az tovább küldött felülvizsgálatra Pest Szabad Királyi városának és az Országos Építészeti Igazgatóságnak. Közben nem tétlenkedtek a szervezők, április 29-én összeült Hollán vezetésével az előkészítő bizottság, a jegyzői teendőket Petényi Ottót bízta meg és egy felhívást bocsátottak ki. A felhívásban jelzett, június 10-ére kitűzött közgyűlést el kellett halasztani. Az osztrák-porosz szembenállás, mely háborúba torkollott, nem tette alkalmassá a körülményeket. Csak a július 3-i königratzi osztrák csatavesztés után tértek vissza ennek megtartására, így 1866. augusztus 5-7. között a fővárosi és vidéki mérnökök nagy érdeklődése mellett tartották az alakuló közgyűlést. Hollán Ernő arról szólt, hogy a kor a technikai fejlődés kora: „... *azt mondják az angolok, hogy e század az ingénieurok százada s én azt hiszem, hogy sok tekintetben igazuk van. Az európai társadalom nem kis részben a műtan roppant fejlődésének s a természettudományok fejlődéseinek köszöni nagy előrehaladását (...)* Egyik felfedezés a másikat követi. Gőzerő és villanydelejeség, mintegy nagyszerű lökéssel egyszerre mozdította ki lassú menetéből az emberiség fejlődését (...) A fejlődés az ipar fejlesztése nélkül következhet be (...) amely nemzet pl. csupán földműveléssel foglalkozik, az vagyonait tetemesen nem gyarapíthatja, mert egyszerű földművelést űző országban a természeti erőknél nagy része kihasználatlanul hever (...) nem lehet azonban az emberi nem történetében felmutatni egy országot sem, melyben a földművelés, műipar nélkül a tökély fokára emelkedett volna. A jelenlévőket (és a jelen nem lévőket) arra kérte, hogy az ipar fejlesztésének és ezzel az ország fejlődésének nagy munkájában vegyenek részt és egyesüljenek ennek érdekében. (...) *Mutassuk meg tehát mi is uraim, hogy rendeltetésünk öntudatával bírnak, hogy erőinket fölhasználni tudjuk (...) nincs tehát egyéb hátra, mint kijelenteni és elhatározni, hogy a mai naptól legyen magyar mérnöki egyesület. E határozatban felleljük a reményt s az erőt hivatásunk betöltésére, mint tőlünk követelni a hazának joga van.*”

Megvitatták, ahol kellett módosították, finomították és elfogadták az alapszabályt. Gyakorlati kérdésekkel is foglalkoztak: az állást kereső mérnökök és a mérnököket kereső vállalatok egymásra találásának segítségével az Egyesület titkárát bízták meg. A Magyar Mérnök-Egyesület alakuló közgyűlésen mintegy 200 jelenlévő írta alá a belépési nyilatkozatot és Hollán Ernőt elnökké választották. A következő napokban a Pesti Napló így értékelte a közgyűlést: „... *Letétt alapja az együletnek, mely Magyarország jövőjére nagy horderővel fog bírni, mert összpontosítja mindazon elemeket mely a hon felvirágzását előidéz (..) ez fogja előidézni a nálunk még sajnálatosan hiányzott együttes mérnöki működést, minek üdvös voltát sürgősen fejtegetni.*” A működési engedély megszerzése érdekében a közgyűlésen módosított alapszabályt 1866. augusztus 30-án felterjesztették a Magyar Királyi Helytartótanácsnak. A kiegészítést követően megszűnő Magyar Királyi Helytartótanács a Magyar Királyi Belügyminiszterhez küldte a kiegészített alapszabályt, így 1867. május 5-én engedélyezték a Magyar Mérnök-Egyesület működését. Az alapszabályi célok: „*összejövetelek tartása, amelyeken kapcsolatot létesíthetnek egymással a tagok és szakmai előadások hangzanak el, vidéki osztályok szervezésével országos mozgalom kialakítása. Könyvtár fenntartása a mérnökök munkájának segítésére, szaklap kiadásával, a tagság folyamatos informálása az együleti*

életéről, később pedig a Kamara működéséről, a külföldi kapcsolatok ápolása, szakmai tanácsadás tervpályázat ügyben, tagok érvényesülésének elősegítése, valamint segélyalap működtetése.” A Magyar Mérnök-Egyesület 1872-től Magyar Mérnök- és Építész-Egylet néven szerepel, taglétszáma a századfordulóra elérte a kétezer főt. Az első 58 évében nemcsak tudományos és szakmai feladatokat vállalt fel az Egylet, hanem érdekvédelmet is. 1916-ban az Egylet könyvtára 14.410 db dokumentumból, köztük 6.663 db önálló műből állt.

Építési szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara a „Csomópontok és rétegrendek – Alkalmazástechnikai a gyakorlatban - HOMLOKZATOK” címmel február 5-én rendez ONLINE építési szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

Gépészeti szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Kompozit nap” címmel február 6-án rendez ONLINE gépészeti szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

125 éve született Csűrös Zoltán mérnök

Budapesten, 1901. február 6-án született Csűrös Zoltán (1901-1979) Kossut-díjas vegyészmérnök. Mérnöki oklevelét 1924-ben a budapesti műegyetemen kapta, majd az egyetemi szerves kémiai tanszékére került, ahol Zemplén Géza irányításával kezdte pályafutását. Az aminosavak, a szénhidrátok kutatása során ismerte fel a természetes és szintetikus makromolekulák, a cellulóz, a gyapjú, a bőr és a papír, a különböző műanyagok kémiájának és technológiájának jelentőségét, valamint annak fontosságát, hogy ezeket az ismereteket bevezessék az egyetemi oktatásba. 1936-ben a műanyagok és lakkok témakörében nevezték ki magántanárrá. 1938-ban szervezte meg a textilkémiai tanszéket, melyet 1940-től ny. r. tanárként vezetett, s amelyet 1947-ben szerves kémiai technológiai tanszékké szervezett át. Oktató- és kutatómunkája szorosan kapcsolódott a hazai ipar szükségleteihez és fejlesztéséhez, a hazai polimerkémia úttörője és megteremtője volt. A negyvenes évektől foglalkozott a szerves szintetikus nagyipar kulcsát jelentő katalitikus eljárások vizsgálatával, s alakította ki a heterogén katalízis kutatásának hazai iskoláját. Különös fontosságot tulajdonított az intermedier- gyártásnak, mely nemcsak a főtermékek, hanem a teljes anyag és melléktermék hasznosítását valósítja meg, s biztosítja más iparágak- a gyógyszer-, a növényvédőszer-, a festék- és lakkipar-igényeit is. Kiemelkedő munkásságát közel 250 dolgozata, könyvei is jelzik. 1943-44-ben a műegyetem dékánja, 1946-49-ben és 1957-61-ben pedig rektora volt.

80 éves Bay Zoltán híres Holdradar-kísérlete

Bay Zoltán (1900-1992) fizikus és kutatócsoportja 1946. február 6-án a saját fejlesztésű radarral, – a világon akkor egyedülálló eljárással – megmérte a Föld és a Hold közötti távolságot. A kísérletek még 1945 nyarán kezdődtek, és 1946. február 6-án bejelentették a világnak, hogy sikerült a Holdra radar-jelet küldeni és a visszavert jelet érzékelni. Ezt Bay Zoltán jelisméltési és jelösszegzési zseniális ötletének megvalósítása tette lehetővé, mely elv a mai napig használatos. E távolságmérések bővítették ismeretünket a Naprendszerbeli távolságokról. Ez azt jelentette, hogy Bay Zoltán nemcsak elindította a radarszillagászatot, hanem új tudományág született. Tudományos munkásságának elismerésül 1946-1948 között megválasztották a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Matematikai és Természettudományi Osztálya elnökének.

100 éve született Krempels Tibor mérnök

Budapesten, 1926. február 8-án született Krempels Tibor (1926-1985) Állami-díjas mérnök. A BME-en szerezte oklevelét. 1950-54-ben a Budapesti földalatti vasút tervezésében és művezetésében, mint beosztott mérnök vett részt. 1954-1963 között a Vízügyi Tervező Vállalatnál (VIZITÉRV) vízépítési műtárgyak, völgyzáró gátak és regionális vízellátó vezetékek tervezésének irányító tervezője. 1963-71 között az Országos Vízügyi Hivatal Regionális Vízművek Osztályán főelőadó, majd a Műszaki Titkárság csoportvezetője, később a Műszaki Tervezési és Tudományos Kutató Osztály osztályvezetője. 1971-1985 között a VÍZITERV-nél irodavezető főmérnök a geotechnika, a hidrogeológia, az ivó- és iparivíz-ellátás tervezésével és művezetésével foglalkozó irodán. Megkapta a Magyar Hidrológiai Társ. Bogdánfy Ödön emlékérmét (1981). Az ICOLD (Nemzetközi Völgyzárógát Egyesület), az EGB (ENSZ, Európai Gazdasági Bizottság), az IWSA (Nemzetközi Vízellátási Szövetség) és az ISSMFE (Nemzetközi Talajmechanikai és Alapozási Egyesület) szervezetek munkájában több évtizeden át vett részt. Tudományos munkássága főleg völgyzáró gátak és tározók tervezésével, építésével és a vízépítési aszfaltburkolatokkal volt kapcsolatos.

Tartószerkezeti és geotechnikai szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Tervezői feladatok kapcsolódása az alapozások tervezése során – feladatok, követelmények, együttműködés” címmel február 10-én rendez ONLINE tartószerkezeti és geotechnikai szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

125 éve született Horusitzky Ferenc geológus

Budapesten, 1901. február 10-én született Horusitzky Ferenc (1901-1971) geológus. 1919-ben iratkozott be a budapesti tudományegyetem természetrajz-vegytan szakra. 1924-ben doktorált, 1925-ben tanársegéd volt az egyetem Földtani Intézetében. Több helyszíni tanulmányutat tett az Alpokban, a Pireneusokban és a Párizsi medencében. 1934-ben a Földtani Intézetben lett főgeológus. 1946-tól a szegedi tudományegyetem földtani tanszékének tanára volt 1950-ig, a tanszék megszüntetéséig. Utána a Bányászati Kutató és Mélyfúró Nemzeti Vállalatnál, majd a Földtani Intézetben dolgozott. 1952-ben Sopronban a Nehézipari Műszaki Egyetem földtani és teleptani tanszékére egyetemi tanárnak nevezték ki. Közben az ELTE és a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, mint meghívott előadó is oktatott. Őslénytanal, hidrogeológiával foglalkozott. Behatóan tanulmányozta a Budai-hegység szerkezetét. Kárpátalja földtani térképezésének eredményeit társszerzőjével Wein Györggyel adta közre. Legnagyobb részét a földtörténeti időbeosztás elvi kérdéseivel, továbbá a harmadidőszak rétegtanával foglalkozott.

LED konferencia és kontaktórás elektrotechnikai továbbképzés

Az Óbudai Egyetem Bécsi úti kampusza február 10-11. között ad otthont a XVII. LED konferenciának, mely egyben a Mérnöki Kamara elektrotechnikai szakmai továbbképzése is. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület Világítástechnikai Társasága a tudományos előadások mellett külön szekciókban fórumot biztosít és válaszokat ad a gyakorlati kérdésekre is. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/> és www.vilagitas.org

Energetikai szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „BIM” címmel február 11-én rendez ONLINE energetikai szakmai

továbbképzést. Bővebb információ: <https://bpmkkepzések.hu/>

90 éve született Gergely Péter mérnök

Budapesten, 1936. február 12-én született Gergely Péter (1936-1995) építészmérnök, statikus. 1960-ban kapott mérnöki oklevelet Montrealban, 1963-ban doktorált az Illinois Egyetemen. 1975-től 32 évig az ithacai Cornell Egyetem Szerkezetépítési és Környezetvédelmi Tanszékének volt professzora és vezetője. Egyik kutatási területe a földrengéseknek az épületekre való hatása volt. Eredményeit több mint száz dolgozatban ismertette, melyeket földrengészónákban lévő atomreaktorok építésénél használnak fel. Munkássága jelentősen hozzájárult a Földrengésmérnöki Nemzeti Központ (USA) megalapításához.

Vízgazdálkodási- és vízépítési szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Geoműanyagok a vízépítésben” címmel február 12-én rendez kontaktóras vízgazdálkodási- és vízépítési továbbképzést. Bővebb információ: <https://bpmkkepzések.hu/>

Széchy Károly Emlékkonferencia

Magyar Mérnöki Kamara Geotechnikai Tagozata, a Magyar Geotechnikai Egyesület és az MTA Műszaki Tudományok Osztálya közös szervezésében február 13.-án Budapesten rendezik a XXXI. Széchy Károly Emlékkonferenciát. A rendezvényt Geotechnikus vacsora követi, melynek helyszíne az MTA Akadémiai Klub. Bővebb információ: <https://mernokvagyonok.hu/xxxi-szechy-karoly-emlekkonferencia/>

140 éve született Papp Simon geológus

Kapnikbányán, 1886. február 14-én született Papp Simon (1886-1970) geológus, akadémikus, a magyar olajbányászat meghatározó egyénisége, a soproni Bánya-, Kohó- és Erdő-mérnöki Karon az Olajkutatási és Termelési Tanszék alapítója, első professzora 1944-től. Kőzettani, térképészeti, bányászati és szénhidrogén-kutatásai mellett nagy érdeme volt, hogy segítségével feltárták hazánk első ipari jelentőségű kőolajtelepét. Részt vett a sikeres erdélyi földgázkutatásokban, négy kontinensen végzett olajkutatásokat. Ipartörténeti és műszaki szempontból egyaránt jelentős A magyarországi kőolaj- és földgázkutatás az 1780-tól 1945-ig terjedő időszakban című munkája.

125 éve született Vázsonyi Ádám mérnök

Budapesten, 1901. február 15-én született Vázsonyi Ádám (1901-1973) folyammérnök, műtárgyépítő. Műegyetemi oklevelét megszerezve számos tiszai folyammérnöki hivatalnál dolgozott. 1941-ben lett a szatmárnémeti hivatal vezetője. Jelentős szerepet vitt a bajai zsilip felújítási munkáiban, a békésszentandrás vízlépcső építés vezetésében, a hortobágyi öntözési program megvalósításában. 1951-ben az Árvízvédelmi és Folyammérnöki Hivatal műszaki főnöke, majd a VITUKI-ban az első vízgazdálkodási keretterv előkészítésének felelőse volt. 1963-ban megbízást kapott a vízügyi múzeum megszervezésére, irányítására.

90 éve született Deme Sándor mérnök

Pécsen, 1936. február 23-án született Deme Sándor (1936-2024) villamosmérnök. 1960-ban kapta meg a diplomáját a Moszkvai Energetikai Egyetemen. 1960 decemberében lett a Központi Fizikai Kutatóintézet (KFKI) Sugárvédelmi Osztály munkatársa lett. Szakterülete a sugárvédelmi mérés technika volt. 1967-ig a gamma- és neutronsugárzás

dozimetriájával foglalkozó csoportot vezette, ennek keretében a KFKI személyi, majd környezeti dozimetriájának fejlesztési munkáit végezte. Az 1960-as évek második felében elsősorban a neutronok félvezető detektorokkal történő mérésével foglalkozott. 1968-ban a létesítendő paksi atomerőmű magyar beszállítású sugárvédelmi környezetellenőrző rendszerének tervezését végző munkacsoport tagja lett. 1969 elejére az ERŐTERV-val közösen a KFKI Sugárvédelmi Osztályán kidolgozták az atomerőmű környezetellenőrző rendszerének műszaki tervét. Dubnai munkáját 1973-ig, a paksi atomerőmű építésének újraindításáig folytatta. Hazatérése után a Sugárvédelmi Főosztály Méréstechnikai Osztályának vezetője lett. Már 1978-tól dolgozott az ürdozimetriai célra szolgáló Pille termolumineszcens dózismérő (TLD) rendszer több generációjának fejlesztésében, majd az általa kapott mérési eredmények értékelésében. A 2000-2005 közötti időszakban a paksi sugárvédelmi rendszer rekonstrukciójában a kibocsátásmérés korszerűsítése egyik fontos tevékenysége volt, majd a paksi munkahelyi és technológia rendszer rekonstrukciójába kapcsolódott be. A KFKI átalakulása után 2001-ig a KFKI Atomenergia Kutatóintézet (AEKI) tudományos főmunkatársaként dolgozott, 2001-től nyugdíjas főmunkatársként foglalkoztatta az AEKI, 2005-től az AEKI-val szoros szakmai kapcsolatban lévő Atomenergia Mérnökiroda kft teljes munkaidejű, majd a későbbiekben részfoglalkozású munkatársa volt 2013-ig. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakértőjeként 1980-2004 között harminc misszióban vett részt. A Neutronfizika c. könyv egyik társszerzője volt. 2010-ben megjelent Sugárvédelem című tankönyv egyik szerzője, társszerkesztője lett. Sugárvédelem a gyakorlatban c. könyv szerzője, szerkesztője volt.

Közlekedési és elektrotechnikai szakmai továbbképzés

A BPMK „Közlekedési területek világításának tervezése, tervellenőrzése” címmel február 17-én rendez ONLINE közlekedési és elektrotechnikai továbbképzést. Bővebb információ: <https://bpmkkepzések.hu/>

130 éve alakult a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala jogelődje

Az 1895. évi XXXVII. törvénycikk rendelkezett a jelenlegi Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SzTNH) jogelődje, a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal megalapításáról. Az akkori Minisztertanács 1896. február 8-ai ülésén hagyta jóvá az új közigazgatási szerv megalakítására és a tisztségviselőinek kinevezésére vonatkozó határozatot. Az előterjesztést az uralkodó, Ferenc József 1896. február 19-én írta alá, majd ezt követően az új hivatal 1896 tavaszán kezdte meg működését.

Gáz- és olajipari, energetikai szakmai továbbképzés

A BPMK „A hidrogén szerepe az energia ellátásban” címmel február 19-én rendez ONLINE gáz- és olajipari, valamint energetikai szakmai továbbképzést. Bővebb információ: <https://bpmkkepzések.hu/>

Idegenforgalmi kiállítás

A Hungexpo Zrt. a kőbányai Vásárközpontban idén február 19-22. között rendezik az UTAZÁS logójú, nemzetközi idegenforgalmi kiállítást, melynek középpontjába a rendezők az élmények szerzését, a személyes kapcsolatok kialakítását és a látogatók minél szélesebb körű tájékoztatását tették. E rendezvényen, egy helyen és időben közvetlenül kap az érdeklődő infót a desztinációkról, a nyaralóhelyekről, a szálláshelyekről és a felmerülő kérdéseire utazási szakértők válaszolnak. Bővebb információ: <https://utazas.hungexpo.hu/>

125 éve született Kőrös Béla mérnök

Pápán, 1901. február 21-én született Kőrös Béla (1901-1963) kohómérnök. Oklevelét 1924-ben szerezte. Működését a Győri Magyar Vagon és Gépgyárnál kezdte (1924-1935). 1935-től a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű Rt. Salgótarjáni Acélgyárában az öntödék vezetője volt. 1947-től a Csepeli Művek öntödéinek vezetője, majd 1954-től a Vasipari Kutató Intézet munkatársa lett. Kutatási eredményei főleg a kokilla-gyártással és a hengerműi hengerek készítésével kapcsolatosak. Az utóbbira vonatkozóan eredeti öntési eljárást dolgozott ki, melyre szabadalmat is nyert.

100 éve született Bunyitai János mérnök

Viszneken, 1926. február 21-én született Bunyitai János (1926-1981) vegyészmérnök. 1951-ben szerzett oklevelet a budapesti Műegyetemen. 1951-57-ben a Veszprémi Vegyipari Egyetemen tanársegéd, 1957-61-ben adjunktus. 1961-től az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt (OKGT) vegyészmérnöke, 1978-tól haláláig osztályvezetője volt. Emellett a Nehézipari Minisztérium megbízásából ellátta a vegyipari technikumok és szakközépiskolák szakfelügyeletét, és aktívan részt vett a gázipari technikus és szakmunkásképzés megszervezésében. Tagja volt az MTA Szénkémiai Bizottságának. A szénfeldolgozó-ipar vizsgálati módszereivel, az acélcsővezetékek passzív szigetelési technológiájának kifejlesztésével és az ipari célra alkalmas infrasugárzók kikísérletezésével foglalkozott. Számos publikációja jelent meg e tárgykörökben.

120 éve született Bors Károly kultúrmérnök

Kunszentmiklóson, 1906. február 24-én született Bors Károly (1906-1975) Kossuth-díjas geodéta, mérnök. Süss Nándor Finommechanikai és Optikai Rt. (Magyar Optikai Művek, MOM) alkalmazottjaként műszerek tervezésén dolgozott. 1952-től meghívott előadója volt a BME Mérnök Továbbképző Intézetnek. Vezető tervezője volt az 1956-ban piacra került "MF" később "MA" típusjelű távcsöves vonalzó és mérőasztal felszerelésnek. A MOM gyártmányaiból több ezer darabot értékesített, többek között Ázsiába és Dél-Amerikába is. A műszert rátét-táv mérővel kiegészítve még a XXI. század első évtizedében is használják.

125 éve született Rados Kornél mérnök

Pozsonynádasdon, 1901. február 25-én született Rados Kornél (1901-1985) építészmérnök. 1926-ban BME-en szerzett oklevelet. Pályakezdként magántervező irodákban dolgozott, ahol a tervezési, földmérési feladatok mellett kivitelezési gyakorlatot is szerzett. 1932-ben tervezőirodát nyitott Budapesten. 1944-ig több mint 80 különféle ipari, köz- és lakóépület tartószerkezeteinek tervei mellett a nyergesújfalui vasbeton híd, az újpest-káposztásmegyeri átemelő telep mérnöki feladatait oldották meg. 1945-1948 között a Fővárosi Építési és Városrendezési Osztály műszaki főtanácsosa, majd vezető tanácsnoka lett. 1948-1950 között az Építéstudományi Intézet vezetője. 1950-től az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán egyetemi tanár. Megszervezte az Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszéket, melynek 1971-ig, nyugállományba vonulásáig vezetője volt. 1952-1954 majd 1957-1960 között volt a BME rektora. Az ipari építészet egészét felöleli az Ipartelepek építészete című ötkötetes munkája.

125 éve született Mados László vegyész

Beregszászon, 1901. február 26-án született Mados (Kotzmann) László (1901-1945) talajvegyész. 1926-ban vegyészmérnöki oklevelet szerzett. 1935-36-ban az egyiptomi kormány megbízásából megszervezte a kairói Mezőgazdasági Múzeum mezőgazdasági ipari, talaj- és trágyázástani osztályát és tanulmányozta az ottani

talajviszonyokat és öntözési eljárásokat. Hazatérése után műegyetem magántanár és 'Sigmond Elek (1873-1939) műegyetemi tanár halála után a talajtan meghívott előadója lett. Tudományos munkássága a talajtan minden területére kiterjedt. Működése kezdetén főleg a humusz sajátosságaival és szerepével foglalkozott, majd a bázis-elnyelés jelenségével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdésekkel, és tömegvizsgálatokra alkalmas módszert dolgozott ki a talajok adszorpciós telítetlenségének meghatározására. Részt vett az ország talajtani térképezésének megkezdésében és foglalkozott a talajok vízháztartásának vizsgálatával. Az öntözés és lecsapolás szempontjából egyaránt fontos összefüggéseket tárt fel a talaj higroszkóposságával kapcsolatban, valamint a talaj fajsúlya, térfogatsúlya és hézagterfogata között. Számos dolgozata és több önálló munkája jelent meg. A Magyar Talajtani Társaság egyik alapítója és első elnöke volt.

200 éve született Bobik Ignác mérnök

Bocsáron, 1826. február 26-án született Bobik Ignác (1826-1921) vízmérnök. 1844-ben Pesten fejezte be a mérnöki tanulmányait. 1848-49-ben részt vett a szabadságharcban, majd Adonyban és Sárszentmihályon gróf Zichy Györgynél volt uradalmi mérnök. Itt készítette el az adonyi vízelkülönítést. 1881-től 1912-ig a Nádorcsatorna Társulat igazgató-főmérnöke volt. Ebben a beosztásban többek között a Sió alsó szakaszán évenként megismétlődő árvizek elleni védekezést is megszervezte.

100 éve született Dévay József fiziko-kémikus

Szombathelyen, 1926. február 26-án született Dévay József (1926-1984) fiziko-kémikus. 1950-ben szerzett diplomát a budapesti tudományegyetemen, majd az egyetem fizikai-kémiai és radiológiai tanszékére került, ahol demonstrátor, tanársegéd, majd adjunktus lett. 1963-ban kinevezték a Veszprémi Egyetem fizikai-kémiai tanszékének vezetőjévé, mely funkcióját 1975-ig töltötte be. Fő kutatási területe az elektrokémiai korrózió és az elektródfolyamatok kinetikája volt.

160 éve született Jankó Sándor mérnök

Vasváron, 1866. február 28-án született Jankó (Jenei) Sándor (1866-1923) erdőmérnök, a háromszögelési hálózatok hibaelméletének kidolgozója. Selmecbányán 1890-ben kapott diplomát. Európai tanulmányúton az erdészeti vízgazdálkodást és szállító berendezéseket vizsgálta. 1890-1906 között erdészeti hatóságoknál, majd a Földművelésügyi Minisztériumban szolgált. 1906-ban Selmecbányán a főiskola földméréstani tanszékén lett tanár. Az I. világháború után, a selmecbányai főiskola Sopronba való átköltöztetésében, az oktatás újra-indításában kiemelkedő szerepet vállalt. Számos tanulmányt írt az Erdészeti Lapoknak és a Kataszteri Közlönynek. Kiemelkedő matematikai megalapozottsággal, üzemi tapasztalattal kifejlesztett gyakorlati érzékkel és pedagógiai hivatástudattal bírt, az egyszerűsége és hasznosságra törekedett. Összefoglaló műveket írt az általa előadott tárgyakból, amelyek nélkülözhetetlen technikai ismereteket foglaltak össze. Ő volt az első magyar nyelvű fotogrammetriai munka szerzője.

125 éve született Arany Bálint mérnök

Rinyaújlakon, 1901. február 28-án született Arany Bálint (1901-1987) gépészmérnök. 1925-ben a budapesti műegyetemen szerzett diplomát. 1929-től a Svéd Golyóscsapágy Rt. (SKF) alkalmazta. Tervezőmérnöknek jelentős szerepe volt a golyóscsapágyak hazai elterjesztésében. A II. világháború idején a németellenes tevékenységet folytató Magyar Közösség tagja volt. Része volt a Turul Könyvkiadó és a Magyar Út című hetilap anyagi megalapozásában és

fejlesztésében. 1945-től a Független Kisgazdapárt (FKgP) központjában dolgozott szervezőtitkárként. 1946 végén letartóztatták a Magyar Köztársaság és a demokratikus rendszer megdöntésére szervezett összeesküvés vádjával. Konstruált műperben (Magyar Közösség-per) előbb halálra ítélték, majd az ítéletet 12 évi fegyházbüntetésre változtatták. 1956-ban szabadult, jogilag rehabilitálták, folytatta mérnöki munkáját, de rendőri zaklatások kísérték élete végéig. Könyve Koronatanú (Emlékirat 1945-57) címmel jelent meg 1990-ben Budapesten.

Felhasznált irodalom:

- MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: **Magyar mérnökök évfordulói 2026-ban**
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- **Évfordulóink a műszaki és természettudományokban**
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- **História – Tudosnapár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók**
Internet: tudosnapar.kfki.hu/historia
- **Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum**
Internet: itf.njszt.hu
- Dr. Hajtó Ödön: **A mérnöki hivatásért**
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- Nagy Ferenc szerk.: **Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig**
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Kenyeres Ágnes szerk.: **Magyar Életrajzi Lexikon I-IV.** 1967-1990. – Akadémiai Kiadó
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- **Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH)** és
a jogelőd **Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH)** kiadványai
- **Mérnök Újság (MÚ)** és **MÚ Online História** rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- **Mérnöki évfordulók, emléknepok és programok** - 2014. január 1-től havi bontásban
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- **EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai**
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- Fejér László szerk.: **Vizeink Krónikája** (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- **A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között** (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- Kozák Péter író, szerk.: © **Névpont, 2022.** Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert
Internet: nevpont.hu/
- Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár: **Magyar Tudós Tárlat – életrajzok**
Internet: mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/magyar-tudostarlat-eletrajzok
- Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ: **Események / Évfordulók rovat**
Internet: memmdk.hu/esemenyek
- **Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források**

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök
Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja